

исполъ, но става все по рѣдко, тъй като турскитѣ бееве повечето се изселили и си продали земитѣ съвсѣмъ евтино. На юго-западната страна, около Родопитѣ и Кюстендилъ, се запазило турското феодално владѣние на земята. Земята на селчанитѣ принадлежи на бееветѣ. Селянитѣ имъ даватъ на байрама извѣстно количество жито, масло, сирѣне и дърва, и, освѣнъ това, тѣ сж задължени да работятъ земята на чифлика. При смъртъта на бащата, бей има права да изиска извѣстно даване въ натура, като даждие за наслѣдство, което е равносилно на правата *meilleur chaste*, което е било общо на западъ въ срѣднитѣ вѣкове. Това състояние на работитѣ, както ми казаха, не се простира по нататъкъ отъ началото на тоя вѣкъ. Мюсюлманскитѣ бееве отъ окръжитѣ на Враня и Кюстендилъ, които се сражавали съ сѣрбитѣ и съ Кара-Георгия, като се ожесточили отъ това, че ги отблъснали, — свалили всичката вина на раята и отнели у нея правото да има земя, като я прѣвърнали (раята) въ свои роби.

Земледѣлието се намира почти въ такова състояние, както е било въ онова врѣме, когато Бланки е посѣтилъ България въ 1842 година. Твърдѣ е интересно да се прочетатъ тѣзи страници, гдѣто съ такава яснотъ сж събрани всички подробности. Тая картина може да послужи за изходна точка на новия периодъ, и по нея може да се измѣри успѣха, достигнатъ въ течение на тѣзи нѣколко години.

„Българитѣ, говори автора, притѣжаватъ най надѣждно основание за съществуването на единъ народъ; тѣ иматъ богата почва, мекъ климатъ; голѣма погранична рѣка, равнини годни за обработване; планини покрити съ гори; желѣзни руди и многочисленни стада, които иматъ възможностъ да се увеличаватъ до безпрѣделно. Отъ всичкитѣ качества, които отличаватъ тоя народъ, неговата наклонностъ и способностъ къмъ земледѣлието сж най забѣлжителни; промишленността завзема второ мѣсто; а търговията почти не съществува, по нѣмание на пѣтища и по далечността на главнитѣ центрове за распродаване.